

حق اعتراض در امتداد جمهوریت و پاسداشت آن در ساخت قدرت است.
اعتراض، یکی از سازوکارهای نظارت مردمی و نهادی بر ساختار قدرتی است که ممکن است در ایفای حقوق ملت کوتاهی یا غفلت کرده و از این طریق می‌تواند به بازتنظیم مناسبات خود بپردازد.

که تحقق آن را نهاد نمایندگی بر عهده خواهد داشت. حال اینکه نمایندگی چقدر تعین خارجی پیدا کند، چقدر عادلانه باشد یا روش و سازوکار تحقق عدالت به چه شکل باشد، محل مناقشه جدی است؛ به طوری که طرفداران آزادی و طرفداران عدالت را در ادبیات فلسفه سیاسی مدرن و ایده دولت مدرن در مقابل هم قرار می‌دهد.

فارغ از کارکرد تأمین امنیت، به معنای بوردیویی کلمه، امروزه دولت‌ها فقط به دلیل مشروعیت قدرت سخت و به اصطلاح خشونت فیزیکی استقرار پیدا نمی‌کنند، بلکه استمرار مشروعیت آن‌ها به میزان سرمایه‌های نمادینی وابسته است که در ساحت فرهنگ، تولید می‌گردد، حفظ می‌شود و ارتقا می‌یابد. آنچه محرز است، مبنای دولت و مشروعیت آن در اسلام، فراتر از امر امنیت، نمایندگی، اداره و حتی عدالت اقتصادی، نوعی بسترسازی برای رشد متوازن ساحت‌های انسانی است و همسانی و شباهت‌های موجود در فرم حکومت را نمی‌توان به هدف‌های محتوایی تسری داد. این تفاوت نگاه درباره دولت اجازه شکل‌گیری دوگانه‌های متقابل مانند «دولت در برابر مردم» یا «دولت برای مردم» را نمی‌دهد. مردم پشتوانه و تکیه‌گاه واقعی دولت است و به تعبیر امام خمینی (ره)، مردم در جایگاه ولی نعمت قرار می‌گیرند و وظیفه دولت حفاظت و دفاع از حقوق ایشان است. در این دیدگاه، نسبت فرادستی و فرودستی در بین دولت و ملت از بین می‌رود و وحدت گفتمانی ایجاد می‌شود.

اعتراض در منظومه عدالت و جمهوریت

اکنون به سراغ جایگاه اعتراض در منظومه جمهوریت و عدالت و در مواجهه با دولت می‌رویم. حرکت اعتراضی با این مشخصه که گفته شد را می‌توان مطالبه‌ای از نقض حق یا غفلت از

ایفای آن (یا حتی پنداشتی از هر کدام از این دو) دانست که به دست حکومت یا بخشی از آن رخ داده است. جهت و غرض اعتراض، استیفای حق یا حقوقی است که ضایع شده یا در مقایسه و احساس محرومیت ناشی از آن از دولت درخواست می‌شود. در واقع حق اعتراض در امتداد جمهوریت و پاسداشت آن در ساخت قدرت است. اعتراض، یکی از سازوکارهای نظارت مردمی و نهادی بر ساختار قدرتی است که ممکن است در ایفای حقوق ملت خود کوتاهی یا غفلت کرده و از این طریق می‌تواند به بازتنظیم مناسبات خود بپردازد. کارکرد انتقادی اعتراض‌های مدنی شفافیت بیشتر در حکمرانی را به دنبال دارد و می‌تواند دولت را از اصلاحات لازم آگاه کند و پیوند ملت و دولت را با افزایش «سرمایه اجتماعی» تحکیم بخشد. یگانگی «دولت و ملت» و درونی شدن «گفتمان دولت» در جامعه، شرط تداوم دولت است و این مهم از قیل وجود سرمایه فرهنگی مشروعی به دست می‌آید که اعتماد سیاسی به